

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24   **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Колесниченко Олександр Володимирович ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВІДКРИТТЯ ПРОКУРОРОМ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО СТАЛИ ПІДСТАВОЮ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	617
Красіловський Вадим Олександрович ЩОДО СУТНІСНОГО РОЗМЕЖУВАННЯ ВИДІВ ПРЕДСТАВНИЦТВА ПОТЕРПІЛОГО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	619
Лукашук Каріна Русланівна ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	623
Ляховченко Іван Анатолійович СУД ПРИСЯЖНИХ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	626
Маркіна Анна Валеріївна СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ В УКРАЇНІ	628
Мельник Олександр Леонідович ОБОВ'ЯЗКИ ОСОБИ В ЗВ'ЯЗКУ З ОБРАННЯМ ДО НЕЇ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	632
Понурко Тарас Андрійович ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОКАЗІВ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ	635
Фатєєв Андрій Вікторович ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ПІДСЛІДНІ ДЕРЖАВНОМУ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ	637
Філімонов Микита Володимирович ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ, ОТРИМАНИХ У РЕЗУЛЬТАТІ ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	639
Шугалевич Ігор Васильович ПРАВОВА ПРИРОДА ПОСТАНОВ ВЕРХОВНОГО СУДУ	641

СЕКЦІЯ 11. КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕДИЦИНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

Аркуша Лариса Ігорівна, Кучеров Дмитро Сергійович КОРУМПОВАНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК УМОВА ДЛЯ ВЧИНЕННЯ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	645
Тіщенко Валерій Володимирович, Стародубов Сергій Вікторович ПІДСТАВИ ТА ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВБИВСТВ	648
Загородній Віктор Євстафійович, Наумович Ігор Сергійович ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	650
Вашук Олеся Петрівна КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛІСТИКИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ	653
Подобний Олександр Олександрович, Єрусланова Тетяна Геннадіївна ОКРЕМІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗІ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ	655
Самойленко Олена Анатоліївна, Щербак Ірина Анатоліївна ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	657
Цехан Дмитро Миколайович, Єлхін Олексій Володимирович ЗЛОЧИННІ УГРУПОВАННЯ ЯК ЕКОНОМІЧНІ АГЕНТИ: АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ОПЕРАЦІЙНИХ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВИТРАТ	660

нення вбивства іншою особою; 6) знищення слідів і предметів, що вказують на винну особу.

По особі потерпілого: 1) чоловічої чи жіночої статі; 2) дорослого чи дитини (малолітнього або неповнолітнього); 3) тих, хто працює або навчається і тих, хто не працює і не навчається; 4) політичних діячів, військовослужбовців, правоохоронців, суддів і адвокатів, підприємців, державних службовців.

Наведена класифікація сприяє детальній криміналістичній характеристиці кожної з виокремлених груп вбивств і формуванню як згаданої методики розслідування вбивств, так і окремих методик (мікрометодик) їх розслідування у відповідності до особливостей виділених класифікаційних груп.

Список використаних джерел:

1. Журавель В. А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції : монографія. Харків : «Апостіль», 2012. 304 с.

2. Тищенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів : монографія. Одеса : Фенікс, 2007. 260 с.

3. Журавель В. А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан : монографія. Харків : Право, 2021. 448 с.

Ключові слова: Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень, криміналістична методика розслідування, криміналістична характеристики кримінальних правопорушень, досудове розслідування, вбивства.

Keywords: Forensic classification of criminal offenses, forensic investigation methodology, forensic characteristics of criminal offenses, pre-trial investigation, murders.

Загородній Віктор Євстафійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри криміналістики, детективної та
оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук*

Наумович Ігор Сергійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики, детективної та
оперативно-розшукової діяльності*

ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

У сучасному світі проблема незаконного обігу наркотичних засобів рослинного походження стала однією з найбільш актуальних і складних. Зростання наркоманії, поширення наркотиків на базі рослин і їх різноманітність викликають необхідність в розробці ефективних методів розслідування даних кри-

мінальних правопорушень. Використання спеціальних знань, які охоплюють не лише криміналістичні, а й ботанічні, хімічні та юридичні аспекти, є ключовим напрямком для успішної ідентифікації, збору доказів та розслідування злочинів.

Застосування фахових знань у цій сфері дозволяє не лише розкрити кримінальне правопорушення, а й зрозуміти механізм, завдяки яким наркотичні рослини потрапляють на «чорний ринок». Ефективні методи ідентифікації та класифікації рослинних наркотиків, а також досконала охопленість законодавчих і криміналістичних аспектів, становлять істотну основу для правоохоронних органів у боротьбі з наркозлочинністю.

Спеціальні знання, у поєднанні з науково-технічними засобами, застосовуються для виявлення, пошуку, вилучення та аналізу слідів злочину. Це необхідно для отримання доказів і орієнтовної інформації, що сприяє розкриттю та розслідуванню кримінальних справ.

Структура спеціальних знань експертів і фахівців, які беруть участь у розслідуванні злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків, включає основні знання з біології, фармацевтики та хімії, а також допоміжні знання, які мають підтримуючий характер, з судової експертології, криміналістики та кримінального процесу.

Поєднання вищевказаних знань забезпечує всебічний та обґрунтований підхід до ідентифікації, аналізу та контролю наркотиків. Так, біологія вивчає рослини, з яких виготовляються наркотичні засоби (включає в себе таксономію, морфологію та екологію), це допомагає експертам в ідентифікації видів, а також у розумінні природних чи штучних умов їх зростання. Аналіз хімічних компонентів наркотичних речовин є основним етапом при проведенні експертизи, так як допомагає спеціалістам виявити активні інгредієнти, їх кількість, що в подальшому слугує для встановлення якості та потенційної небезпеки наркотиків. Щодо фармації, то слід зазначити, що оцінка впливу наркотичних речовин на організм людини, їхні фармакологічні властивості та механізми дії є важливим для розуміння наслідків їх вживання. Фармацевтичні знання слугують також для розробки протитотрут і реабілітаційних програм для осіб, що вживають наркотики. Інтеграція криміналістичних знань дозволяє ефективно збирати, зберігати та аналізувати докази, що пов'язані з наркотиками. Використання спеціальних технік може сприяти виявленню та фіксації наркотичних засобів.

При аналізі конкретної інформації судова експертиза надає відповідь у формі, яка є зрозумілою та більш легшою для сприйняття учасниками кримінального провадження, які не є фахівцями у певній галузі.

Судова експертиза є найбільш цінним методом використання спеціальних знань. Її суть полягає в тому, що експерт аналізує об'єкти і матеріали, надані слідчим, які були зібрані під час виконання певних слідчих (розшукових) дій. Це робиться для встановлення фактичних обставин, важливих для досудового розслідування кримінальних правопорушень, коли для з'ясування цих обставин потрібні спеціальні знання.

При розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин рослинного походження слід провести декілька видів експертиз, які дозволяють зібрати необхідні докази у кримінальному провадженні. Такими експертизами є:

- наркологічна експертиза (вивчає вплив наркотичних речовин на організм людини, їхні фармакологічні властивості, а також можливі наслідки вживання таких наркотиків. Загалом, така експертиза може бути корисною для визначення ступеня залежності осіб, які вживають наркотики);
- токсикологічна експертиза (проводиться для вивчення та ідентифікації наркотичних речовин у зразках біологічних рідин (кров, сеча, слюна) або тканин. Вона допомагає визначити вміст активних інгредієнтів у тілі особи та може підтвердити або спростувати факти вживання наркотиків);
- ботанічна експертиза (включає ідентифікацію та класифікацію рослин, з яких походять наркотичні засоби. Така експертиза може проводитися для встановлення виду, походження та законності вирощення наркотичних речовин рослинного походження);
- криміналістична (досліджує способи доставки, зберігання, розподілу рослинних наркотичних засобів, допомагає аналізувати матеріали, що пов'язані із вчиненням кримінального правопорушення (наприклад, упаковка наркотиків, сліди рук, ДНК));
- дослідження зразків рослин (включає вивчення фізичних і хімічних характеристик рослин, що виявлені на місці злочину, встановлює їх конкретний вид);
- агротехнічна експертиза (допомагає в аналізі агрономічних умов, клімату та ґрунту, в яких рослини були вирощені, встановлення таксономічного статусу наркотичних рослин, визначає чи дотримані норми агрономії та законодавства під час вирощування таких рослин, оцінюється рівень забруднення ґрунту, територій та ризиків таких наслідків).

Слід констатувати, що застосування спеціальних знань, особливо проведення судових експертиз, є невід'ємною складовою для роботи органів досудового розслідування при здійсненні своїх повноважень під час розкриття злочинів, що пов'язані із незаконним обігом наркотичних засобів рослинного походження. Проведення експертиз дозволяє зібрати необхідну доказову базу для правоохоронних органів, забезпечує всебічне розуміння події кримінального правопорушення. Такі дослідження є важливим інструментом у боротьбі з наркозлочинністю і сприяє підвищенню ефективності правозастосування.

Ключові слова: спеціальні знання, експерт, експертизи, незаконний обіг, рослинне походження.

Keywords: specialknowledge, expert, expertise, illicittrafficking, plantorigin.